

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 2
Rotel 25

DOM
2022-06-16
Jönköping

Mål nr
T 3764-21

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom 2021-10-13 i mål T 3937-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Bella-Benigne Nzikwikiza, 19910401-3686
S:t Persgatan 34 Lgh 1001
602 33 Norrköping

Ombud och rättshjälpsbiträde: Biträdande jurist Fredrik Hansson
Advokatfirman Lege AB
Wallingatan 9
111 60 Stockholm

Motpart

Fleury Ndayishimiye, 19890908-2359
Norralundsgatan 23 C Lgh 1201
602 46 Norrköping

Ombud och rättshjälpsbiträde: Advokat Robert Nyström
AE Nyströms Advokatbyrå AB
Box 36
601 02 Norrköping

SAKEN

Vårdnad om barn

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Hovrätten bestämmer ersättning enligt rättshjälpslagen (1996:1619) åt Fredrik Hansson till 36 259. Av beloppet avser 23 072 kr arbete, 5 280 kr tidspillan, 655 kr utlägg och 7 252 kr mervärdesskatt.

Dok.Id 379149

Postadress
Box 2223
550 02 Jönköping

Besöksadress
Hovrättsgränd 4

Telefon
036-15 69 00
E-post: gota.hovratt@dom.se
www.gotahovratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Hovrätten bestämmer ersättning enligt rättshjälpslagen (1996:1619) åt Robert Nyström till 26 335 kr. Av beloppet avser 14 781 kr arbete, 5 280 kr tidsspillan, 1 007 kr utlägg och 5 267 kr mervärdesskatt.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Bella-Benigne Nzikwikiza har yrkat att hovrätten ska ge henne ensam vårdnad om de gemensamma barnen Libby och Can. Hon har även yrkat att hovrättens dom ska gälla utan hinder av att den inte har vunnit laga kraft.

Fleury Ndayishimiye har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

PARTERNAS TALAN

Parterna har åberopat samma grunder och omständigheter som i tingsrätten.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av samma bevisning som tingsrätten. Förhören vid tingsrätten har spelats upp. I hovrätten har tilläggsförhör hållits med Bella-Benigne Nzikwikiza och Fleury Ndayishimiye. De har då uppgett i huvudsak följande.

Bella-Benigne Nzikwikiza

Barnen har efter tingsrättens dom haft umgänge med henne varannan helg och veckolånga umgängen under loven. Hon och Fleury kommer överens för det mesta. Han låter dock barnen äta mycket skräpmat och titta på filmer som inte är lämpliga för barn. Fleury har varit flexibel vid umgängestillfällena och det uppskattar hon. Hon är inte rädd för Fleury. Eftersom de har varit osams så mycket vågar hon dock inte ta upp sådant som kan uppfattas som kritik. Detta tar hon hellre via socialtjänsten. Fleury och barnen älskar varandra, men han har svårt att ta ansvar för barnen. När Libby har velat prata i telefon med Fleury har hon gått med på det eftersom det är bäst för barnen. Hon och Fleury har inte behövt diskutera något annat som rör barnen än umgänget samt hämtning och lämning av dem i samband med detta. Libby hade under en period problem med konflikter i förskoleklassen, vilket familjehemmet tog upp med Bella-Benigne. Numera fungerar det bra för Libby i förskoleklassen. Om Fleury hade visat större intresse för

barnen hade hon pratat med honom om detta. Ordet bebis är ett uttryck för älskling i hennes kultur.

Fleury Ndayishimiye

Från oktober till december 2021 fanns ingen umgängesplanering och då träffade han barnen nästan varannan vecka tillsammans med Bella-Benigne. Sedan december 2021 har barnen haft umgänge med honom under fyra fredagar kl. 16-19. Barnen har ofta varit försenade på grund av trafiken när de har kommit till honom. När de har varit hos honom har de lekt tillsammans. De hinner inte göra så mycket mer på den korta tiden. När det var konflikter runt Libby i skolan sa familjehemmet åt Fleury att prata med Libby eftersom hon lyssnar på honom. Detta gjorde han också. Han får information om barnen genom brev från kommunen eller från familjehemmet. Han och Bella-Benigne har bl.a. diskuterat hur barnen har ätit under umgängen. De har även pratat om nya pass till barnen. Det var familjehemmet som uppmärksammade att barnen behövde nya pass och att båda vårdnadshavarna behövde skriva under. De gick till polisen på varsitt håll och fick ansökan undertecknad. Barnen har ringt till honom via video flera gånger när de har varit hos Bella-Benigne. Barnen behöver båda föräldrarna och de, dvs. han och Bella-Benigne, kan samarbeta i frågor om barnen. Det kommer de kunna göra även om barnen bor hos Bella. Han lämnar alltid barnen kl. 19 som han ska. Han har varit flexibel när Bella har velat ändra något inför umgängestillfällena.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Den 1 juli 2021 trädde flera ändringar i 6 kap. föräldrabalken i kraft. Ändringarna gäller bl.a. frågor om vårdnad och den bedömning rätten har att göra vid sin prövning av sådana. Ändringarna är inte av genomgripande natur, men medför ökade förutsättningar för gemensam vårdnad i sådana fall då föräldrarnas förmåga till samarbete inte är välfungerande.

Enligt den nya lydelsen av 6 kap. 5 § andra stycket föräldrabalken ska rätten vid sin bedömning av om föräldrarna ska ha gemensam vårdnad eller om en av dem ska ha ensam vårdnad fästa avseende särskilt vid föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov främst och ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet.

Ändringarna i bestämmelsen innebär alltså att rätten numera vid sin prövning av vårdnadsfrågan särskilt ska beakta föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov främst och ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet och inte, som tidigare, vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i sådana frågor. Gemensam vårdnad förutsätter dock fortfarande i viss utsträckning ett fungerande samarbete mellan föräldrarna, eftersom det är nödvändigt för att de ska kunna ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet. Formerna för samarbetet kan emellertid se olika ut och omfattningen av kontakterna mellan föräldrarna variera. Det viktiga är att föräldrarna kan hantera frågor som uppkommer och att ett bristande samarbete eller bristande gemensamt ansvarstagande inte går ut över barnet på ett sådant sätt att det är bättre för barnet att en förälder har ensam vårdnad. Fokus ska vara på barnet och konsekvenserna för barnet av föräldrarnas agerande. Avgörande ska alltså inte vara hur föräldrarnas kontakter ser ut, utan i vilken mån de kan lösa frågor på ett för barnet bra sätt utan att deras agerande påverkar barnet på ett negativt sätt. Det är alltså möjligt att ta ett gemensamt ansvar trots ett i praktiken mycket begränsat samarbete. Det handlar om att bedöma föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov främst och – när det krävs – tillsammans fatta beslut som är till barnets bästa. (Prop. 2020/21:150 s. 133.)

Vårdnadsfrågan

I detta fall bedömer hovrätten, i likhet med tingsrätten och av de skäl som tingsrätten har angett, att Bella-Benigne Nzikwikizas och Fleury Ndayishimiyes samarbete i frågor som rör barnen tycks ha förbättrats över tid och att de i vart fall numera uppvisar en förmåga att ta gemensamt ansvar för barnen. Bella-Benigne Nzikwikiza har i hovrätten inte beskrivit någon situation i närtid då bristande samarbete mellan dem ska ha drabbat barnen. De har båda i stället samstämmt beskrivit exempelvis att de har kunnat komma överens om tidpunkter för överlämning av barnen i samband med umgänge och om ansökan om pass för barnen.

Mot den bakgrunden saknas det skäl att upplösa den gemensamma vårdnaden av den anledningen att Bella-Benigne Nzikwikiza och Fleury Ndayishimiye inte skulle anses ha förmåga att sätta barnens behov främst och ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnen. Eftersom barnen för närvarande är omhändertagna har visserligen Bella-Benigne Nzikwikizas och Fleury Ndayishimiyes förmåga att ta gemensamt ansvar för dem satts på prov i mindre utsträckning än vad som skulle ha varit fallet om de inte hade varit omhändertagna. Detta förändrar dock inte hovrättens bedömning. Tvärtom talar den omständigheten att barnen är omhändertagna, vilket medför en betydande osäkerhet kring hur förhållandena kommer se ut framöver, i sig mot att i dagsläget ändra den nuvarande vårdnaden.

Som tingsrätten har angett finns det brister i såväl Fleury Ndayishimiyes som Bella-Benigne Nzikwikizas föräldraförmåga. Att Fleury Ndayishimiyes har dömts för att vid ett tillfälle ha misshandlat Can talar visserligen för att han är olämplig som vårdnadshavare. Händelsen ligger dock nästan tre år tillbaka i tiden. Beaktas ska också att det av utredningen framgår att barnens umgänge med Fleury Ndayishimiyes i tiden efter omhändertagandet har fungerat mycket bra.

På grund av det som nu har sagts bedömer hovrätten i likhet med tingsrätten att det är till barnens bästa att den gemensamma vårdnaden består. Tingsrättens dom ska därför fastställas.

Ersättning till rättshjälpsbiträdena

Robert Nyströms begärda ersättning är skälig, varför han ska få ersättning i enlighet med sin begäran. Ersättningen för arbete ska dock justeras för en felräkning i kostnadsräkningen. Han ska därför tillerkännas ersättning med sammanlagt 26 335 kr mot begärda 26 297 kr.

Fredrik Hansson har begärt ersättning för arbete i 22 timmar. Samtliga de åtgärder som han har redovisat i sin kostnadsräkning får visserligen anses ha varit nödvändiga för att ta tillvara Bella-Benigne Nzikwikizas rätt. Den redovisade tidsåtgången för åtgärderna

kan dock inte fullt ut anses rimlig. Fredrik Hansson har lagt ned en stor del av tiden på kontakter med klienten och förberedelser inför huvudförhandlingen i hovrätten. Målet har dock i hovrätten begränsats till vårdnadsfrågan och utredningen har varit densamma i hovrätten som i tingsrätten. Han har inte heller närmare preciserat varför det har varit nödvändigt med så omfattande kontakter med Bella-Benigne Nzikwikiza som han har redovisat. Skälig ersättning för arbete kan därför inte anses överstiga 16 timmar. I övrigt är begärd ersättning skälig.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 14 juli 2022.

I avgörandet har hovrättsråden Charlotta Schelvander, Andréa Erliden och tf. hovrättsassessor Lina Hodsoll (referent) samt nämndemännen Pelle Philip och Maud Karlsson deltagit.

Hovrätten är enig.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT

DOM
2021-10-13
Meddelad i
Norrköping

Mål nr
T 3937-19

PARTER

Kärande

Bella-Benigne Nzikwikiza, 19910401-3686
S:t Persgatan 34
602 33 Norrköping

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: biträdande juristen Fredrik Hansson
Advokatfirman Lege AB
Wallingatan 9
111 60 Stockholm

Svarande

Fleury Ndayishimiye, 19890908-2359
Norralundsgatan 23 C
602 46 Norrköping

Ombud: advokaten Robert Nyström
AE Nyströms Advokatbyrå AB
Box 36
601 02 Norrköping

DOMSLUT

1. Bella-Benigne Nzikwikizas yrkande om ensam vårdnad avslås. Det innebär att vårdnaden om Libby Ndayishimiye, 150514-0085, och Can Ndayishimiye, 160531-6296, ska vara fortsatt gemensam.
2. Libby Ndayishimiye, 150514-0085, och Can Ndayishimiye, 160531-6296, ska ha sitt stadigvarande boende hos Bella-Benigne Nzikwikiza. Det innebär att Fleury Ndayishimiyes yrkande om växelvist boende avslås.
3. Tingsrätten avslår Fleury Ndayishimiyes umgängesyrkanden.

Dok.Id 553706

Postadress
Box 418
601 05 Norrköping

Besöksadress
Olai Kyrkogata 58

Telefon
011-24 35 00
E-post: norrkopings.tingsratt@dom.se
Vår PERSONUPPGIFTSBEHANDLING, se
www.domstol.se/norrkopings-tingsratt

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–15:00

4. Vad tingsrätten förordnat om under punkten 2 ska gälla utan hinder av att domen inte vunnit laga kraft.
 5. Tingsrätten fastställer Fredrik Hanssons ersättning enligt rättshjälpslagen till 23 880 kr. Av beloppet avser 14 606 kr arbete och 4 776 kr mervärdesskatt.
 6. Tingsrätten fastställer David Lönnborgs slutliga ersättning enligt rättshjälpslagen till 57 278 kronor. Av beloppet avser 42 679 kronor arbete och 11 456 kronor mervärdesskatt. Tingsrätten har tidigare betalat ut förskott till David Lönnborg motsvarande detta belopp med avdrag för Bella-Benigne Nzikwikizas rättshjälpsavgift.
 7. Tingsrätten fastställer Robert Nyströms ersättning enligt rättshjälpslagen till 41 783 kronor. Av beloppet avser 31 468,75 kronor arbete, 1 957,50 kronor tidspillan och 8 356,56 kronor mervärdesskatt.
-

BAKGRUND

Bella-Benigne Nzikwikiza och Fleury Ndayishimiye har varit gifta och har tillsammans barnen Libby Ndayishimiye, född 2015, och Can Ndayishimiye, född 2016. Libby Ndayishimiye och Can Ndayishimiye omhändertogs omedelbart med stöd av 6 § LVU den 29 juni 2019 och placerades i jourhem. Anledningen till omhändertagandet var att Fleury Ndayishimiye var misstänkt för att ha slagit Can Ndayishimiye. Förvaltningsrätten beslutade den 2 september 2019 att Libby Ndayishimiye och Can Ndayishimiye skulle beredas vård med stöd av 1 § andra stycket och 2 § LVU, eftersom det gjordes en bedömning att båda föräldrarna brast i sin föräldraförmåga. Libby Ndayishimiye och Can Ndayishimiye flyttade till ett familjehem i Lindesberg i maj 2020. Libby Ndayishimiye och Can Ndayishimiye bor fortfarande kvar i detta familjehem.

YRKANDEN M.M.

Bella-Benigne Nzikwikiza har i första hand yrkat att hon ska tillerkännas ensam vårdnad om barnen Can Ndayishimiye och Libby Ndayishimiye. Hon har i andra hand yrkat att barnen ska ha sitt stadigvarande boende hos henne.

För det fall tingsrätten skulle finna att vårdnaden om barnen ska tillfalla Fleury Ndayishimiye har Bella-Benigne Nzikwikiza yrkat att barnen ska ha rätt till umgänge med henne enligt följande:

1. Varje jämn vecka från fredag kl. 17:00 till söndag kl. 18:00.
2. Varannan jul från den 22 december kl. 16:00 till och med den 30 december kl. 16:00, med start julen 2021.
3. Vartannat nyår från den 30 december kl. 16:00 till och med den 6 januari kl. 16:00 med start årskiftet 2022/2023.

4. Vartannat sportlov från sista skoldagens slut till kl. 17:00 den sista dagen innan skolan börjar på nytt med start 2023.
5. Vartannat påsklov från sista skoldagens slut till kl. 17:00 den sista dagen innan skolan börjar på nytt med start 2022.
6. Vartannat höstlov från sista skoldagens slut till kl. 17:00 den sista dagen innan skolan börjar på nytt med start 2021.
5. Under fyra veckor varje sommar under perioden 10 juni och 20 augusti. Bella-Benigne Nzikwikiza ska senast den 15 april varje år meddela Fleury Ndayishimiye vilka veckor hon valt.
6. Videosamtal under måndag, tisdag och onsdag mellan kl. 17:00 och 17:30.

Hämtning och lämning under punkterna 1-5 ska ske på givna tidpunkter utanför Bella-Benigne Nzikwikiza bostad.

Bella-Benigne Nzikwikiza har begärt att vad hon yrkat ska gälla utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft.

Fleury Ndayishimiye har bestritt Bella-Benigne Nzikwikiza yrkanden vad avser vårdnad och boende. Han har medgett Bella-Benigne Nzikwikiza yrkanden i frågan om umgänge.

Han har för egen del yrkat att den gemensamma vårdnaden ska bestå och att barnen ska bo växelvist hos föräldrarna. I andra hand har Fleury Ndayishimiye yrkat att vårdnaden om barnen ska tillerkännas honom ensam.

För det fall tingsrätten skulle finna att barnen ska bo med Bella-Benigne Nzikwikiza har Fleury Ndayishimiye yrkat att barnen ska ha rätt till umgänge med honom i enlighet med de yrkanden som Bella-Benigne Nzikwikiza framställt i den delen.

Bella-Benigne Nzikwikiza har bestridit Fleury Ndayishimiyes yrkanden. Hon har medgett umgänge genom videosamtal i enlighet med punkten 6 ovan samt umgänge i närvaro av umgängesstöd.

GRUNDER SAMT UTVECKLAN AV TALAN

Bella-Benigne Nzikwikiza

Det föreligger samarbetssvårigheter mellan henne och Fleury Ndayishimiye. Fleury Ndayishimiye är vidare olämplig som vårdnadshavare emedan hon är lämplig som sådan.

Hon och Fleury Ndayishimiye har varit gifta men är numera skilda. Innan förhållandet mellan dem tog slut har både hon och barnen utsatts för våld från Fleury Ndayishimiye. Fleury Ndayishimiye är dock endast dömd för våld mot Can Ndayishimiye. Mellan januari och mars 2019 har hon varit placerad på ett skyddat boende, eftersom det förelåg en risk för våld mot såväl henne som barnen. Hon och Fleury Ndayishimiye återförenades sedan i mars 2019. I slutet av juli 2019 uppstod misstankar om att Fleury Ndayishimiye hade utövat våld mot Can Ndayishimiye och barnen omhändertogs enligt LVU. Fleury Ndayishimiye dömdes i tingsrätten för misshandel av Can Ndayishimiye. Den domen är fastställd av Göta hovrätt. Barnen har sedan juli 2019 varit föremål för tvångsvård. Hon har begärt hemtagning av dem, vilket socialnämnden inte har godtagit. Förvaltningsrätten har avslagit hennes begäran. Hon överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten, men återkallade överklagandet. När hon befann sig på det skyddade boendet har Fleury Ndayishimiye ansökt om bostadsbidrag i hennes namn. Hon har således inte undertecknat någon ansökan under den tiden och hon har anmält Fleury Ndayishimiyes agerande till polisen som urkundsförfalskning. Att hon har varit placerad på skyddat boende under två perioder, bl.a. den period när bidraget söktes, stöds av intyg från socialkontoret. Fleury Ndayishimiyes ansökan till Försäkringskassan om bostadsbidrag har resulterat i ett återkrav från Försäkringskassan. Det handlar således om pengar som betalats ut från Försäkringskassan men som inte kommit henne till del.

Det har meddelats deldom avseende äktenskapsskillnad mellan henne och Fleury Ndayishimiye samt även fattats ett beslut om kvarsittningsrätt. Beslutet om kvarsittningsrätt orsakade viss turbulens. Hon tillerkändes kvarsittningsrätt till bostaden. Det uppstod dock bråk när hon återvände till lägenheten i april 2020, vilket resulterade i en polisrapport och en anmälan om hemfridsbrott. Fleury Ndayishimiye är angiven som misstänkt och hon själv som målsägande. Händelsen medförde att hon behövde byta lås till lägenheten. Hon fick dock inte fakturan från Rikshem förrän i augusti. Ytterligare ett exempel på vad som hänt mellan parterna är att Fleury Ndayishimiye utan hennes vetskap har försökt ändra folkbokföringen för barnen.

Idag har hon ett umgänge med sina barn varannan helg mellan fredag och söndag eftermiddag.

Fleury Ndayishimiye

Han och Bella-Benigne Nzikwikiza har känt varandra länge. Han kom till Sverige sedan de gift sig och de har bott tillsammans fram till sommaren 2019. Det har förekommit en del konflikter i hemmet. Anledningen till att Bella-Benigne Nzikwikiza lämnade hemmet i januari 2019 var för att han själv blev misshandlad av Bella-Benigne Nzikwikiza bror. Barnen såg den misshandeln. Sedan Bella-Benigne Nzikwikiza placerats på skyddat boende har hon dock varit hemma flera gånger. Det är hon själv som gjort ansökan till försäkringskassan. Det finns ingen konkret bevisning för att Bella-Benigne Nzikwikiza har varit hemma hos honom, men det är så det är. De har bott tillsammans under våren och sommaren 2019. De hade dock separata rum och delade endast på gemensamma ytor. De tog hand om barnen varannan vecka. Det blev konflikter på sommaren. Det finns dock ingen misstanke om alkoholkonsumtion avseende honom utan endast misstanke om våld mot Can Ndayishimiye.

Efter sommaren 2019 har det inte varit något samarbete mellan honom och Bella-Benigne Nzikwikiza. Han har dock hjälpt Bella-Benigne Nzikwikiza att hitta en lägenhet. Bella-Benigne Nzikwikiza hade svårt att hitta bostad och han ordnade då

med en lägenhet som Bella-Benigne Nzikwikiza kunde hyra i andra hand. Han kände Elvis som ägde lägenheten. Det blev struligt vid flytten. Det var i april 2020. Han skulle överta den gamla lägenheten. Det uppstod bråk om nycklarna. Polisen kom till platsen, men han själv hade inte gjort något utan det var Bella-Benigne Nzikwikiza som vägrade att lämna över nycklarna.

Han har under tiden haft umgänge med såväl Libby Ndayishimiye som Can Ndayishimiye, inledningsvis vid umgängesstödet i Norrköping. I början förekom inget umgänge mellan honom och Libby Ndayishimiye. När barnen flyttade till Lindesberg blev det först lite strul kring hur umgänget skulle ske. Han fick dock snabbt kontakt med familjehemmet. Han åkte till Lindesberg och barnen kom till Norrköping. Kontakten med Bella-Benigne Nzikwikiza har också blivit bättre. Det föreligger idag umgänge mellan honom och barnen som är oövervakat. Han vill det som är bäst för barnen och har insett att han och Bella-Benigne Nzikwikiza inte kan vara tillsammans längre. Han och Bella-Benigne Nzikwikiza kan prata med varandra. Han har dock fått reda på att Bella-Benigne Nzikwikiza och hennes syster har ringt upp familjehemmet och skällt på dem varför det inte är mer umgänge. De har även besökt familjehemmamammans bror i Uppsala och skällt ut honom. Bella-Benigne Nzikwikiza har en tendens att bli oberäknelig. Bella-Benigne Nzikwikiza har polisanmält honom vid två tillfällen, men han har hittills inte delgetts misstanke om brott.

Vårdnadsutredningen är daterad den 12 oktober 2020 och således nästan ett år gammal. Det finns ingen utredning som visar hur situationen ser ut just nu. Utredningen har vidare nära på negligerat honom som vårdnadshavare. De senare daterade BBIC-utredningarna, som åberopats i målet, ger upphov till oro för Bella-Benigne Nzikwikizas föräldraförmåga. Där framgår bl.a. att hon har svårt att se barnen i deras rätta ålder och att hon har svårt med gränssättning och vägledning.

I dagsläget har han oövervakat umgänge ett par timmar med barnen de helger barnen träffar Bella-Benigne Nzikwikiza. Han upplever att han har ett gott samarbete med

familjehemmet. Han anser att om den gemensamma vårdnaden ska bestå kan han och Bella-Benigne Nzikwikiza tillsammans lösa frågor som rör barnen.

UTREDNINGEN

Bella-Benigne Nzikwikiza har som muntlig bevisning åberopat fritt partsförhör med sig själv. Hon har även åberopat skriftlig bevisning.

Fleury Ndayishimiye har som muntlig bevisning åberopat fritt partsförhör med sig själv. Han har även åberopat skriftlig bevisning.

Tingsrätten har inhämtat en vårdnads-, boende- och umgängesutredning i målet.

Bella-Benigne Nzikwikiza har i förhör uppgett i huvudsak följande. När de bodde ihop var det hon som tog ansvaret för barnen och lagade mat och tvättade. Hon öppnade även sparkonto åt barnen och sparar 300 kronor varje månad på det kontot. Fleury Ndayishimiye ville inte vara med och spara. Fleury Ndayishimiye har sagt till henne att hon inte ska få barnen igen förrän de är 18 år. Om hon skulle få ensam vårdnad kan hon tänka sig att ge Fleury Ndayishimiye en insynsfullmakt. Hon bor idag i en trerummare och har fast anställning inom hemtjänsten. Det är inte hon som ansökt om bostadsbidrag i januari 2019. Efter separationen hade hon och Fleury Ndayishimiye ingen kommunikation. Den kontakt de har idag gäller endast praktiska frågor som umgänge. Hon litar inte på Fleury Ndayishimiye.

Fleury Ndayishimiye har i förhör uppgett i huvudsak följande. Bella och hennes bror åkte till Rwanda i slutet av 2018. De kom hem sent på kvällen i januari 2019. De hade med sig en chaufför. Han hade jobbat och behövde sova och sa åt dem att vara tysta, vilket föranledde att han blev osams med Bella-Benigne Nzikwikiza bror, som slog honom. Dagen efter den incidenten hamnade Bella-Benigne Nzikwikiza på skyddat boende. Han hade kontakt med Bella-Benigne Nzikwikiza under hela tiden hon var på skyddat boende och det var hon som skrev på ansökan till Försäkringskassan. När

Bella-Benigne Nzikwikiza flyttade tillbaka till lägenheten praktiserade de växelvist boende med barnen. Det betydde att man tog ansvar för barnen varannan vecka. Det funkade bra, men sedan kom incidenten i juli 2019. Han är dömd för misshandel mot Can Ndayishimiye och har avtjänat sitt straff. Han nekar dock fortfarande till brott. Barnen omhändertogs av socialnämnden. Det var Bella-Benigne Nzikwikiza som hittade det familjehem där barnen befinner sig idag. Han har ett bra samarbete med familjehemmet. Han har inga problem med alkohol och är inte dömd för några andra brott. Han jobbar idag på Rusta och har bra arbetstider, vilket innebär att han kan ha barnen när som helst. Han är öppen för att hjälpa Bella-Benigne Nzikwikiza i hennes föräldraroll.

DOMSKÄL

Allmänna utgångspunkter

Utgångspunkten för domstolens bedömning är att barnets bästa ska vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge. Det har inte ansetts vara möjligt att i lagtexten mer utförligt ange vad som ska anses vara bäst för barnet eftersom detta skulle kunna innebära att nödvändig flexibilitet i enskilda fall går förlorad. Av 6 kap. 2 a § föräldrabalken följer, att vid bedömningen, ska fästas särskilt avseende vid risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller annars far illa. Barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna ska beaktas men hänsyn ska också tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad. Det förhållande att barnets bästa ska vara avgörande för alla beslut om vårdnad och umgänge innebär att det inte finns några andra intressen som kan gå före barnets bästa, t.ex. rättvisa mellan föräldrarna eller en förälders behov av kontakt med barnet. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall utifrån en bedömning av de individuella förhållandena. Tingsrätten ska vid en prövning av om vårdnaden ska vara gemensam eller anförtros en av föräldrarna fästa avseende särskilt vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet, 6 kap. 5 § föräldrabalken.

Utan tvekan är det i de flesta fall bäst för barnet att ha en nära och god kontakt med båda sina föräldrar. Men barnets rätt till sina båda sina föräldrar får inte innebära att barnet måste leva och umgås med en förälder under alla förhållanden. Ett barn måste ha en absolut rätt att inte själv bli utsatt för våld, övergrepp eller annan kränkande behandling. När uppgifter om våld förs fram i ett mål om vårdnad, boende eller umgänge måste uppgifterna alltid prövas och en riskbedömning göras. I de fall där domstolen kommer fram till att det finns en risk för att barnet kommer att fara illa, bör detta väga tungt i den helhetsbedömning av samtliga omständigheter som ska göras. Om en förälder utsätter barnet eller någon annan i familjen för våld, trakasserier eller andra kränkningar, är det i de allra flesta fall bäst för barnet att den föräldern inte får del i vårdnaden. (prop. 2005/2006:99 s. 42 f.).

Det är vidare viktigt att en förälders motstånd mot gemensam vårdnad tas på allvar. Av stor betydelse är föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet. Gemensam vårdnad bör normalt förutsätta att föräldrarna har ett någorlunda konfliktfritt samarbete. Det innebär inte att de alltid måste ha samma uppfattning, men de måste kunna hantera sina delade meningar på ett sätt som inte drabbar barnen. Ett barn mår inte bra av ständiga konflikter mellan föräldrarna. Det är uppenbart till nackdel för barnet om en förälder genomgående och för att obstruera motsätter sig den andre förälderns initiativ. Om föräldrarna saknar vilja och förmåga att sätta barnets bästa före den egna konflikten, färgar detta omvårdnaden om barnet. Gemensam vårdnad bör i sådana fall inte få användas som ett medel för att tvinga föräldrarna att samarbeta. Gemensam vårdnad kan alltså vara oförenlig med barnets bästa även om konflikten mellan föräldrarna inte kan sägas vara så svår och djup att det är omöjligt för dem att samarbeta. Vad som är barnets bästa bör i varje enskilt fall bestämmas utifrån en bedömning av de individuella förhållandena, och någon presumtion för eller emot gemensam vårdnad bör inte gälla. (a. prop. s. 51.).

Frågan om vårdnad

Parterna har i dagsläget gemensam vårdnad om barnen. Båda föräldrarna har uppvisat brister i sin föräldraförmåga. Trots de konflikter som förevarit mellan föräldrarna kan

dessas dock inte anses så starka och långtgående att de omöjliggör fortsatt gemensam vårdnad. Tvärtom verkar parternas föräldramässiga relation ha förbättrats sedan den turbulenta tiden efter separationen. Såväl Bella-Benigne Nzikwikiza och Fleury Ndayishimiye har gett uttryck för att de i dagsläget kan och vill kommunicera med varandra i frågor som rör barnen. Tingsrätten bedömer därför att såväl Bella-Benigne Nzikwikiza som Fleury Ndayishimiye har förmåga att sätta barnens behov först samt att ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnen. Parternas samarbetsförmåga kan därför inte anses utgöra ett hinder för gemensam vårdnad.

Vad avser risken för att någon av barnen ska fara illa konstateras följande. Fleury Ndayishimiye har i tingsrätten gjort ett moget och samlat intryck emedan Bella-Benigne Nzikwikiza har framstått som mer omogen i sin föräldraroll. Det får även ur den aspekten anses vara till barnens bästa att den gemensamma vårdnaden består. Mot bakgrund av det anförda ska därför Bella-Benigne Nzikwikiza yrkande om ensam vårdnad avslås.

Frågan om boende

Bella-Benigne Nzikwikiza har i andra hand yrkat att barnen ska ha sitt stadigvarande boende hos henne emedan Fleury Ndayishimiye har yrkat att barnen ska bo växelvist hos föräldrarna. Vid beslut om boende ska hänsyn tas till barnets välbefinnande och utveckling, såsom behov av nära och god kontakt med båda föräldrarna.

Vad avser parternas föräldraförmåga har brister framkommit hos såväl Bella-Benigne Nzikwikiza som Fleury Ndayishimiye. Bella-Benigne Nzikwikiza har dock visat sig lyhörd för sina brister och har därtill visat en önskan att utvecklas i sin föräldraroll. Hon lever vidare under ordnade förhållanden med bostad och arbete och har förmåga att ge barnen en stabil vardag. Den dag socialnämnden bedömer att en hemflytt är aktuell får hon anses lämplig som boendeförälder. Även Fleury Ndayishimiye lever under ordnade förhållanden med arbete och bostad. Fleury Ndayishimiye är emellertid dömd för misshandel av Can Ndayishimiye. Domen har vunnit laga kraft. Fleury Ndayishimiye förnekar dock fortfarande brott.

Utgångspunkten vid de bedömningar som ska göras i förevarande typ av mål är alltid vad som är bäst för barnet. Det kan enligt tingsrättens mening, vid den riskbedömning som tingsrätten har att göra, inte anses vara säkerställt att barnen inte på nytt skulle utsättas för våld av Fleury Ndayishimiye. Det har vidare inte framgått att parterna har ett så gott samarbete att växelvist boende i praktiken skulle fungera. Tingsrätten finner därför att barnen ska ha sitt stadigvarande boende hos Bella-Benigne Nzikwikiza om omhändertagandet skulle upphöra. Det har inte framkommit annat än att Bella-Benigne Nzikwikiza skulle tillse och ansvara för att barnen kan ha fortsatt kontakt med sin pappa.

Frågan om umgänge

Av 6 kap. 15 § föräldrabalken följer att ett barn har rätt till umgänge med en förälder det inte bor med. I förevarande fall bor inte barnen med någon av sina föräldrar och ett eventuellt umgänge tar således sikte på tiden efter det att omhändertagandet har upphört. Så länge omhändertagandet fortgår har socialnämnden ett ansvar för att barnens behov av umgänge med föräldrarna så långt som möjligt kan tillgodoses, vilket följer av 14 § lagen om vård av unga (LVU).

Det saknas i dagsläget en prognos kring när omhändertagandet kommer att upphöra. Det har framkommit att barnen har umgänge med båda sina föräldrar och att detta förefaller fungera på ett tillfredsställande sätt.

Om omhändertagandet upphör behöver dock umgänget regleras på annat sätt än i dagsläget då detta tillgodoses genom socialnämndens umgängesplanering. Det är enligt tingsrättens mening inte möjligt att förutse vilka förutsättningar som föreligger när eller om en hemflytt blir aktuell. Mot den bakgrunden går det i nuläget inte att fastställa vilket umgänge som är till barnens bästa. Det betyder inte att barnen inte ska ha rätt till umgänge med Fleury Ndayishimiye om omhändertagandet upphör utan endast att tingsrätten saknar underlag för att – på det detaljerade sätt som följer av

yrkandet - bedöma en fråga som hänför sig till framtida förhållanden. Fleury Ndayishimiyes yrkande om umgänge ska därför avslås.

Övriga frågor

Vad de båda rättshjälpsbiträdena har begärt i ersättning är skäligt och ska utgå. Tingsrätten har i beslut den 9 september 2021 tagit ställning till skäligheten av det ersättningsanspråk som framställts av det tidigare rättshjälpsbiträdet David Lönnborg. Tingsrätten fastställer nu den yrkade ersättningen slutligt.

Vad tingsrätten förordnat i frågan om barnens boende ska gälla utan hinder av att domen inte har vunnit laga kraft.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett överklagande, ställt till Göta hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 3 november 2021. Prövningstillstånd krävs.

På tingsrättens vägnar

Henriette Fornas Minerskjöld

I avgörandet har tingsfiskalen Henriette Fornas Minerskjöld (skiljaktig) samt nämndemännen Stefan Ackeryd (skiljaktig), Jessica Ek och Christer Nyström deltagit.

För skiljaktiga meningar, se nästa sida.

Tingsfiskalen Henriette Fornas Minerskjöld är skiljaktig i frågan om vårdnad och anför följande.

De båda barnen är i dagsläget omhändertagna med stöd av LVU och placerade i ett familjehem i Lindesberg. Det har framkommit att barnen har ett regelbundet umgänge med båda sina föräldrar, dock i större omfattning med Bella-Benigne Nzikwikiza där umgänge med övernattningsförekommer. Mellan Fleury Ndayishimiye och barnen förekommer endast dagumgänge. Det har framkommit att familjehemsföräldrarna är behjälpliga när umgänget ska genomföras genom att de skjutsar barnen mellan Lindesberg och Norrköping samt mellan föräldrarna.

Bella-Benigne Nzikwikiza har i tingsrätten lagt fram en rad omständigheter som pekar på den konflikt som föreligger och har förelegat mellan henne och Fleury Ndayishimiye. Till stöd för hennes talan finns bl.a. återopat intyg från socialkontoret som utvisar att hon vid två tillfällen under 2019 har varit placerad på skyddat boende. Det finns även en händelserapport från polisen avseende en lägenhetsincident i april 2020 samt en faktura på låsbyte som ska ha varit en följd av lägenhetsincidenten. Det finns även påståenden om att Fleury Ndayishimiye har agerat bakom hennes rygg genom att försöka ändra barnens folkbokföring samt att han ansökt om bostadsbidrag i hennes namn under den tid hon varit på skyddat boende.

Fleury Ndayishimiye har tillbakavisat de omständigheter som lagts fram av Bella-Benigne Nzikwikiza och haft alternativa förklaringar till händelseförloppen.

Jag finner att det inte med exakthet går att fastslå vad som inträffat mellan parterna. De omständigheter som lagts fram av Bella-Benigne Nzikwikiza samt den uppfattning Fleury Ndayishimiye har i frågan ger dock en tydlig indikation på den misstro och de meningsskiljaktigheter som förekommit mellan parterna samt att parterna lätt hamnar i konflikt med varandra. Mycket tyder dock på att relationen parterna emellan har förbättrats i tiden därefter och att de idag kan kommunicera i frågor som rör barnen.

Det bör dock i sammanhanget beaktas att situationen möjligen aldrig har ställts på sin spets eftersom familjehemsföräldrarna är delaktiga i det umgänge som i dagsläget sker samt att umgänget sker enligt socialnämndens planering. Oaktat vilket så har både Bella-Benigne Nzikwikiza och Fleury Ndayishimiye i tingsrätten åtminstone uttryckt en vilja att kunna samarbeta i frågor som rör barnen, vilket visar på en mognad i deras föräldraskap.

Tingsrätten har inhämtat vårdnads-, boende- och umgängesutredning i målet. Utredningen färdigställdes den 12 oktober 2020. Det har påtalats att utredningen skulle vara inaktuell. Jag finner dock att omständigheterna som förelåg vid tiden för utredningen inte i något väsentligt avseende har förändrats. Barnen är fortfarande omhändertagna och det har framkommit att detta beslut har omprövats så sent som i april 2021, varvid någon ändring inte har kommit till stånd. Den större förändring som inträffat är det umgänge som förekommer mellan barnen och föräldrarna och den eventuella utveckling i respektive föräldraroll som parterna kan ha genomgått. Jag finner således inte att det finns något hinder mot att beakta den inhämtade utredningen vid de bedömningar som ska göras i detta mål. Utredningen ska dock beaktas tillsammans med den övriga utredning som getts in, lagts fram och åberopats under huvudförhandlingen.

I målet har framkommit att barnen har omhändertagits på grund av båda föräldrarnas bristande föräldraförmåga. I viss omfattning verkar den oförmågan ännu bestå. Bella-Benigne Nzikwikiza har dock visat insikt och mognad avseende sina brister och en vilja att komma till rätta med sina tillkortakommanden. Vad Fleury Ndayishimiyes föräldraförmåga är han dömd för misshandel mot Can Ndayishimiye. Detta är förstås mycket allvarligt. Som tingsrätten i avsnittet "*allmänna utgångspunkter*" har framhållit så är det en absolut rättighet för ett barn att inte behöva utsättas för våld. Vad som framstår som desto mer allvarligt enligt min mening är dock den omständigheten att Fleury Ndayishimiye fortfarande anser sig oskyldig till gärningen och således förnekar att han slagit Can Ndayishimiye. Fleury Ndayishimiyes

inställning i denna fråga får anses vara en sådan omfattande brist i hans föräldraskap att den gör honom olämplig som vårdnadshavare.

Vad som ovan anförts jämte vad Bella-Benigne Nzikwikiza har anført om föräldrarnas samarbetsförmåga och de konflikter som uppstått mellan parterna, även vid något så vardagligt som överlämnandet av nycklar, medför sammantaget att jag finner att vårdnaden om barnen ska tillerkännas henne ensam.

I övriga frågor är jag ense med majoriteten.

Nämndemannen Stefan Ackeryd är skiljaktig i frågan om boende.

Med hänsyn till utgången i vårdnadsfrågan, så får det anses vara till barnens bästa att bo växelvist hos föräldrarna. I övriga frågor är jag ense med majoriteten.

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se